

Prawa ofiar przestępstw w postępowaniu karnym - Chorwacja

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [hr](#)

Ofiarom przestępstw przysługuje szereg praw przed wszczęciem postępowania karnego. Szczególną ochroną otacza się dzieci i ofiary przestępstw przeciwko wolności seksualnej oraz przestępstwa handlu ludźmi.

Ofiara przestępstwa ma prawo do:

- obowiązkowego otrzymania informacji od policji, osoby prowadzącej dochodzenie, prokuratury (*državno odvjetništvo*) i sądu;
- skutecznej pomocy psychologicznej i innego rodzaju pomocy specjalistycznej oraz wsparcia ze strony organów, organizacji i instytucji pomagających ofiarom przestępstw;
- uczestnictwa w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego;
- bycia informowaną przez prokuratora (*državni odvjetnik*) o czynnościach dokonanych na podstawie zawiadomienia o przestępstwie oraz do wniesienia zażalenia do prokuratora wyższego rangą (*viši državni odvjetnik*);
- specjalistycznego doradztwa finansowanego przez Skarb Państwa, jeżeli ofiara przestępstwa doznała bardzo ciężkiego uszkodzenia ciała lub cierpienia psychicznego lub poniosła bardzo poważne konsekwencje wynikłe z przestępstwa;
- wniesienia powiązanego powództwa odszkodowawczego;
- odszkodowania na podstawie przepisów szczególnych, jeżeli ofiara przestępstwa poniosła ciężki uszczerbek na zdrowiu lub doszło do znacznego pogorszenia jej stanu zdrowia w następstwie przestępstwa z użyciem przemocy.

Oprócz praw wymienionych powyżej ofierze przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub przestępstwa handlu ludźmi przysługuje prawo do:

- rozmowy z psychologiem przed przesłuchaniem; koszt takiej rozmowy pokrywa Skarb Państwa;
- pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa;
- bycia przesłuchiwaną na posterunku policji lub w biurze prokuratora przez osobę tej samej płci;
- obecności zaufanej osoby (*osoba od povjerenja*) w toku przesłuchania;
- odmowy odpowiedzi na niepotrzebne pytania dotyczące jej życia prywatnego;
- możliwości złożenia wniosku o przesłuchanie jej za pośrednictwem urządzenia audio-wizualnego;
- zachowania poufności danych osobowych;
- zażądania wyłączenia jawności rozprawy;
- otrzymania informacji o tych prawach przed pierwszym przesłuchaniem przez sąd, prokuratora i policję.

Jeżeli ofiarą przestępstwa jest dziecko, przysługuje mu dodatkowo prawo do:

- pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa;
- obecności zaufanej osoby (*osoba od povjerenja*) w toku postępowania;
- zachowania poufności jego danych osobowych;
- przesłuchania w jego domu lub innym szczególnie wyposażonym pomieszczeniu sądu;
- wyłączenia jawności rozprawy;
- przeprowadzenia przesłuchania, w czasie którego sędzia oraz strony znajdują się w innym pomieszczeniu niż dziecko, za pośrednictwem urządzeń audio-wizualnych obsługiwanych przez odpowiednio wyszkolonego technika;

- do szczególnej opieki podczas przesłuchania, tak aby przesłuchanie nie wpłynęło niekorzystnie na zdrowie psychiczne dziecka.

Za dzieci uznaje się wszystkie osoby poniżej 18 roku życia.

Dziecko będące świadkiem należy wezwać do stawienia się za pośrednictwem jego rodziców. Dziecko będące świadkiem i ofiarą przesłuchuje sędziego rozpoznający sprawę na posiedzeniu dowodowym.

Tryb prywatnoskargowy

W większości przypadków w chwili złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa prokurator rozpoczyna ściganie z urzędu.

W postępowaniu karnym prywatnoskargowym istnieje możliwość wniesienia do sądu prywatnego aktu oskarżenia. Akt oskarżenia należy wnieść w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym uprawniona osoba fizyczna lub prawna powzięła informację o przestępstwie i sprawcy czynu.

Powiązane powództwo odszkodowawcze

Ofiara przestępstwa jest również poszkodowanym i jest uprawniona do wniesienia pozwu odszkodowawczego do sądu.

Takie powództwo może obejmować następujące roszczenia:

- odszkodowanie za szkodę materialną i niematerialną (ból, lęk);
- zwrot przedmiotów osobistych – jeżeli poszkodowany może dowiedzieć, że był ich pełnoprawnym właścicielem lub posiadaczem;
- stwierdzenie nieważności określonych czynności, w przypadku gdy przestępstwo wynikało z czynności dotyczących nieruchomości (jeżeli oskarżony zmusił ofiarę do zawarcia umowy).

Powiązane powództwo odszkodowawcze można wytoczyć w postępowaniu karnym lub odrębnym postępowaniu cywilnym. Jeżeli powództwo cywilne (adhezyjne) zostaje wytoczone w toku postępowania karnego, warunkiem *sine qua non* spełnienia żądań pozwu jest uznanie oskarżonego za winnego.

Nie stanowi to warunku powodzenia powództwa wytoczonego w postępowaniu cywilnym.

Prawa pokrzywdzonych w toku postępowania przygotowawczego i postępowania karnego

W toku postępowania przygotowawczego ofiary przestępstw – działające w charakterze oskarżycieli prywatnych i pokrzywdzonych – są uprawnione do przedstawiania okoliczności faktycznych i składania wniosków o przeprowadzenie istotnych dowodów w celu potwierdzenia popełnienia przestępstwa, zidentyfikowania sprawcy czynu i ustalenia roszczeń w powiązanim powództwie odszkodowawczym.

Ofiara, która bierze udział w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego, ma prawo:

- używać własnego języka, w tym języka migowego i dla osób głuchoniewidomych, oraz ma prawo do pomocy tłumacza ustnego, jeżeli nie rozumie lub nie używa języka chorwackiego, lub do pomocy tłumacza języka migowego, jeżeli osoba ta nie słyszy lub jest głuchoniewidoma;
- używać własnego języka;
- wnieść powiązane powództwo odszkodowawcze i wnioski o zastosowanie środków zapobiegawczych;
- być reprezentowana przez pełnomocnika;
- przedstawiać okoliczności faktyczne i wnosić wnioski dowodowe;
- brać udział w posiedzeniu, na którym odbywa się postępowanie dowodowe;
- brać udział w postępowaniu sądowym, postępowaniu dowodowym oraz wygłosić mowę końcową;
- do dostępu do akt;
- zwrócić się o przekazywanie przez prokuratora informacji na temat czynności dokonanych na podstawie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa; wnieść zażalenie do prokuratora wyższego rangą;
- wnieść środki odwoławcze;
- wnieść wniosek o ściganie przestępstwa i prywatny akt oskarżenia;
- otrzymać zawiadomienie o umorzeniu sprawy i postanowienie prokuratora o zaniechaniu ścigania;

- działać w charakterze oskarżyciela w miejsce oskarżyciela publicznego;
- dochodzić przywrócenia do stanu poprzedniego;
- otrzymać zawiadomienie o wyniku postępowania karnego.

Biuro prokuratora i sąd są zobowiązani przed postępowaniem karnym oraz po jego zakończeniu – a także na jego każdym etapie – do zbadania, czy istnieje możliwość, aby oskarżony naprawił szkodę wynikłą z przestępstwa. Są oni zobowiązani poinformować pokrzywdzonego o niektórych prawach przewidzianych w przepisach (prawo do używania własnego języka, prawo do wniesienia powiązanego powództwa odszkodowawczego itp.).

Prawo do kompensaty finansowej

Ustawa o finansowej kompensacie dla ofiar przestępstw (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela, Narodne Novine* (NN; Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji nr 80/08 i 27/11) wprowadza prawo do kompensaty finansowej dla ofiar przestępstw umyślnych z użyciem przemocy w Chorwacji lub dla ich krewnych na podstawie warunków określonych w ustawie.

Ustawa ta określa prawo do kompensaty finansowej dla ofiar przestępstw umyślnych z użyciem przemocy oraz określa warunki i sposób realizacji prawa do kompensaty, wskazuje organy wydające decyzje i uczestniczące w procesie decyzyjnym w tej dziedzinie oraz organy i procedury w sprawach transgranicznych.

Ofiary przestępstw umyślnych z użyciem przemocy mają prawo do kompensaty finansowej z budżetu państwa.

Policja, prokurator i sądy są zobowiązane do przekazywania informacji na temat prawa do kompensaty, przygotowania niezbędnych formularzy oraz do udzielania – na wniosek ofiar – ogólnych wskazówek i informacji dotyczących wypełnienia formularza oraz załączenia niezbędnych dokumentów na poparcie roszczenia.

Wnioski o kompensatę finansową należy wносить do Ministerstwa Sprawiedliwości na formularzu, który można pobrać ze strony Ministerstwa.

Formularz wniosku o kompensatę finansową dla ofiar przestępstw_hr

Formularz należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia popełnienia przestępstwa. Jeżeli istnieją uzasadnione powody, dla których wniosek nie został wniesiony w terminie, należy go złożyć w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym okoliczności uniemożliwiające wniesienie wniosku przestały istnieć, przy czym najpóźniej w terminie trzech lat od dnia, w którym doszło do popełnienia przestępstwa.

Jeżeli ofiarą jest małoletni lub osoba, która została pozbawiona zdolności do czynności prawnych, a pełnomocnik ofiary przestępstwa nie wniósł wniosku w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym popełniono przestępstwo, okres sześciu miesięcy zaczyna biec od dnia jej osiemnastych urodzin bądź od dnia, w którym wszczęto postępowanie karne po osiągnięciu przez nią dojrzałości bądź od dnia, w którym przywrócono jej pełną zdolność do czynności prawnych.

Osoby uprawnione do kompensaty finansowej:

- ofiary przestępstw z użyciem przemocy, które są obywatelami Republiki Chorwacji, obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub osobami mającymi stałe miejsce zamieszkania w Unii Europejskiej, w przypadku gdy do przestępstwa doszło na terytorium Chorwacji;
- ofiara przestępstwa, która poniosła ciężki uszczerbek na zdrowiu lub której stan zdrowia uległ pogorszeniu w wyniku przestępstwa (osoba ta jest uprawniona do kompensaty z tytułu kosztów leczenia, pod warunkiem że nie jest ono objęte obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym – do wysokości kwoty ubezpieczenia zdrowotnego w Republice Chorwacji – i kompensaty za utracone zarobki do wysokości 35 000 HRK);
- osoba, która jest bliskim krewnym zmarłej ofiary przestępstwa (małżonek lub partner, dziecko, rodzic, rodzic adopcyjny, dziecko przysposobione, ojczym lub macocha, pasierb, partner tej samej płci, dziadek i wnuk, jeżeli należą do tego samego gospodarstwa co ofiara) (osoba ta jest uprawniona do kompensaty do wysokości 70 000 HRK za utratę źródła utrzymania ustawowego);
- w razie śmierci ofiary przestępstwa osoba, która pokryła koszty pogrzebu, jest uprawniona do kompensaty do wysokości 5 000 HRK;
- jeżeli przestępstwo zostało zgłoszone policji i prokuratorowi bądź przez nich odnotowane w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym zostało popełnione, niezależnie od tego, czy sprawca czynu jest znany.

Przy ustalaniu kwoty kompensaty uwzględnia się zachowanie ofiary przestępstwa przed jego popełnieniem i po jego popełnieniu bądź przyczynienie się tej osoby do powstania szkody i zwiększenia jej rozmiarów, oraz to, czy dana osoba jest bezpośrednią

ofiara oraz czy i kiedy zgłosiła ona przestępstwo właściwym organom. Ponadto ocenia się współpracę ofiary przestępstwa z policją i właściwymi organami w postępowaniu mającym na celu pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności. Jednocześnie uwzględnia się, czy bezpośrednia ofiara przestępstwa przyczyniła się do powstania szkody lub do zwiększenia jej rozmiarów; w każdej z tych sytuacji kompensata, do której uprawniona jest ofiara przestępstwa, zostanie pomniejszona proporcjonalnie. Jeżeli ofiara przestępstwa jest zaangażowana w przestępczość zorganizowaną lub organizację przestępczą, wniosek o przyznanie kompensaty zostanie odrzucony bądź jej kwota zostanie pomniejszona. W przypadkach, w których pełna kompensata byłaby sprzeczna z zasadą sprawiedliwości, moralności i porządku publicznego wniosek o kompensatę może zostać odrzucony. Istnieje również możliwość pomniejszenia kwoty kompensaty.

Zawiadomienie o zwolnieniu sprawcy czynu

W przypadku gdy oskarżony zostaje skazany na karę pozbawienia wolności Niezależna Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości poinformuje ofiarę przestępstwa o dacie zwolnienia skazanego (zwolnienie bezwarunkowe i warunkowe przedterminowe zwolnienie).

Obowiązek ustawowy informowania ofiar przestępstw o zwolnieniu skazanego

Zgodnie z przepisami ustawy zmieniającej kodeks karny wykonawczy (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) Niezależna Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości ma obowiązek poinformować ofiarę przestępstwa, pokrzywdzonego lub jego rodzinę o zwolnieniu skazanego.

Ofiary przestępstwa zawiadamia się o zwolnieniu skazanego, gdy doszło do przestępstw przeciwko wolności oraz moralności seksualnej, życiu, zdrowiu lub przestępstw z użyciem przemocy.

Wskazaną powyżej informację przekazuje się ofierze przestępstwa, pokrzywdzonemu lub ich rodzinie, niezależnie od tego, czy skazany zostaje zwolniony bezwarunkowo czy warunkowo.

Ponadto z chwilą wydania opinii z rokowaniami na potrzeby podjęcia decyzji w sprawie powrotu skazanego do miejsca tymczasowego lub stałego miejsca zamieszkania, zakłady karne i zakłady karne o zaostrożnym rygorze mogą zwrócić się do służby kuratorskiej o ustalenie stosunku ofiary lub rodziny ofiary przestępstwa do wydarzeń, które doprowadziły do skazania tej osoby. Niezależna Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości na podstawie rozmów z ofiarą przestępstwa sporządza sprawozdania dla służby kuratorskiej.

Wsparcie dla świadków i ofiar przestępstw

Wsparcie dla ofiar przestępstw i świadków w Republice Chorwacji jest koordynowane przez Niezależną Służbę Wsparcia Ofiar i Świadków (Samostalna služba za podršku žrtvama i svjedocima) w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Ofiary i świadkowie mogą otrzymać wsparcie i informacje na temat swoich praw oraz odpowiednich procedur z Departamentu Wsparcia Ofiar i Świadków w danym sądzie.

Takie departamenty zostały utworzone w siedmiu sądach (*županijski sudovi*), mianowicie w Zagrzebiu, Zadarze, Osijeku, Vukowarze, Splicie, Sisaku i Rijece. Departamenty zapewniają ofiarom przestępstw (i świadkom) oraz osobom im towarzyszącym wsparcie emocjonalne, praktyczne informacje oraz informacje o ich prawach. Wsparcie jest również zapewniane przez departamenty właściwych sądów rejonowych i sądów ds. wykroczeń (*općinski i prekršajni sudovi*).

Ofiary mogą również otrzymać informacje o swoich prawach i dostępnych rodzajach pomocy, korzystając z **bezpłatnego numeru telefonu 116 006 Krajowego Centrum Pomocy Telefonicznej dla Ofiar Przestępstw i Wykroczeń** (zob. strona internetowa Krajowego Centrum Pomocy Telefonicznej).

Ministerstwo Sprawiedliwości również zapewnia wsparcie dla ofiar i świadków oraz przekazuje tym osobom informacje na temat ich praw. Zapytania w tej sprawie można przysyłać na adres: ✉ zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr lub zgłaszać je na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: 🌐 <https://pravosudje.gov.hr/>

Wsparcie dla ofiar i świadków w sprawach transgranicznych

Niezależna Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości, która została utworzona w Ministerstwie Sprawiedliwości, zapewnia wsparcie świadkom i ofiarom, które zostały wezwane do stawiennictwa przed sądem w ramach międzynarodowej pomocy prawnej (w tym świadkom zbrodni wojennych) oraz przekazuje im informacje na ten temat.

Pisma zawierające informacje są przysyłane świadkom, którzy zostali wezwani do złożenia zeznań w sądzie Republiki Chorwacji, lub do chorwackich świadków, którzy zostali wezwani do stawiennictwa przed sądem zagranicznym

Świadkom zbrodni wojennych zapewnia się ochronę fizyczną, o ile zachodzi taka potrzeba, oraz pomoc przeznaczoną na przygotowanie podróży i ich stawiennictwa przed właściwym organem sądowym (w przypadku świadków lub innych stron wezwanych na przesłuchanie w postępowaniu karnym w sprawie o popełnienie zbrodni wojennych do właściwych sądów w Republice Chorwacji lub poza Chorwacją, w sytuacji gdy wpłynął wniosek o międzynarodową pomoc prawną).

Aby uzyskać potrzebne informacje, proszę kliknąć na poniższe linki

[1](#) - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

[2](#) - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

[3](#) - Moje prawa po zakończeniu procesu

[4](#) - Odszkodowanie

[5](#) - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 08/10/2018